

РЕЦЕНЗИЯ

от: Албена Георгиева Йорданова, професор по Биохимия, Професионално направление: 4.3. Биологически науки, Медицински факултет, Софийски университет „Св. Климент Охридски“

върху материалите за участие в конкурс за заемане на академична длъжност "Доцент" в ПН 4.3. Биологически науки (Биология на човека) за нуждите на катедра „Биология, медицинска генетика и микробиология“ в Медицински факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“, обявен в Държавен вестник (брой 48, 28.06.2022)

Единствен кандидат за участие в конкурса: гл. ас. Людмила Филипова Беленска - Тодорова, PhD

1. Съответствие на подадените документи на кандидата, съгласно Правилника за заемане на академични длъжности на СУ „Св. Климент Охридски“

Представените документи от гл. ас. д-р Людмила Филипова Беленска-Тодорова за участие в обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“ отговарят напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в България (ЗРАСБ), публикувани в Държавен вестник, брой на 03.04.2018 г., Правилника за приложение на ЗРАСБ (публикувани в брой 15 на 19.02.2019 г.) и Правилника за заемане на академични длъжности на Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

2. Биографични данни за кандидата

От представената автобиография на гл. ас. Людмила Филипова Беленска-Тодорова се вижда, че тя завършва II АЕГ „Томас Джеферсън“ в гр. София през 2000 г., след което е приета в Биологически факултет на Софийски университет – специалност „Молекулярна биология“, През 2006 г. завършва магистратура по „Микробиология и микробиологичен контрол“ (диплома серия А-05СУ № М180108; 02. 2006 г.). След успешно издържан изпит през 2008 г. д-р Людмила Беленска-Тодорова започва преподавателската си дейност като асистент по задължителната дисциплина „Биология на човека“ за студенти от 1-ви курс в катедра „Биология, медицинска генетика и микробиология“ в Медицински факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“, а от 2017 г. до сега тя е главен асистент по тази дисциплина. През 2014 г. тя приключва следдипломната си квалификация по „Медицинска биология“ в МФ на СУ

„Св. Климент Охридски“. В периода 2011-2016 г. изработва и успешно защитава дисертационен труд на тема „Роля на комплемента в процесите на ставна деструкция при експериментални модели на артрит“ в Института по микробиология „Стефан Ангелов“, БАН, като придобива образователната и научна степен „доктор“, Специалност: Имунология, Професионално направление: 4.3. Биологически науки.

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

Преподавателската дейност на гл. ас. Л. Беленска включва провеждане на упражнения по задължителната дисциплина „Биология на човека“ за студенти 1-ви курс в специалностите „Медицина“ (над 1300 часа от 2008 г. до сега) и „Медицина на английски език“ (над 500 часа от 2013 г. до сега), както и лекции и упражнения по задължителната дисциплина „Микробиология, паразитология и вирусология“ за студенти в специалност „Медицинска сестра“ в МФ на Софийски университет.

Д-р Людмила Беленска взема активно участие в разработването на учебните планове и програми по „Биология на човека“ за студенти от специалност „Медицина“ в Медицински факултет към СУ от втората година на създаването му до настоящия момент; в стартирането на преподаването на английски език и подготовката на учебни планове и програми за дисциплината „Биология на човека“ за студентите от специалност „Медицина на английски език“ към Медицински факултет на СУ. Тя е деен участник в подготовката на учебни планове и програми за акредитацията на дисциплината „Биология на човека“ за студентите от специалност „Медицина“, „Медицина на английски език“, както и на дисциплината „Микробиология, паразитология и вирусология“ за студенти от специалност „Медицинска сестра“ към Медицински факултет на СУ.

Кандидатката в конкурса е ключов участник като член на комисиите за провеждане на кандидат-студентските кампании за специалностите „Медицина“ и „Медицина на английски език“ към МФ на СУ, като подготвя тестови въпроси, участва в провеждане на подготвителните курсове за кандидат-студенти и коректно оценява кандидат-студентски изпитни работи по биология и химия.

4. Оценка на научната, научно-приложната и публикационната дейност на кандидата

Научно-изследователската дейност на гл. ас. д-р Людмила Филипова Беленска – Тодорова е насочена основно към изследване на молекулните и клетъчните механизми на възпалителните ставни заболявания, на сепсиса, на миастеничната трансформация на

тимуса и на Т-лимфоцитната селекция, на реинервацията на мимическата мускулатура. Получените резултати в научните публикации на кандидатката в конкурса изясняват участието на комплемента в процесите на ставна деструкция при експериментални модели на артрит; ролята на неутрофилите и НК клетките в развитието на колагеназа-индуциран остеоартрит; ролята на терминалните Шванови клетки и на Инсулиноподобния растежен фактор I (IGF- I) при реинервацията на мимическата мускулатура; изследвани са NGF/NGF рецептори (p75, TrkA) в мастоцити и тяхната роля в миастеничната трансформация на тимоцитното микрообкръжение и Т-лимфоцитната селекция, ролята на TRAIL, апоптозата и системата на комплемента в развитието на сепсис, както и приложението на тирозин-киназия инхибитор тирфостин AG 490 в модел на колагеназа-индуциран артрит.

В настоящия конкурс гл. ас. д-р Людмила Беленска участва с **един хабилитационен труд – монография** (показател В.3), **една монография**, която не е представена като основен хабилитационен труд (показател Г.5), **една публикувана книга** на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" (показател Г.6), **8 научни статии** публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация *Scopus* и *Web of Science* (показател Г.7) и **5 публикувани глави от книга** (показател Г.8). Всичките научни трудове разширяват и надграждат изследванията, както в областта на фундаменталните, така и в областта на приложните научни дейности и са извън дисертационния труд за придобиване на ОНС „доктор“. Минималните изисквания на Националния център за информация и документация (НАЦИД) за придобиване на академичната позиция „Доцент“ в Област на висшето образование 4. Природни науки, математика и информатика, ПН 4.3. Биологически науки, са представени в таблицата по-долу. За сравнение са дадени и показателите на гл. ас. д-р Л. Беленска за участието ѝ в конкурса.

Група показатели	Съдържание	Минимални национални изисквания за доцент	Точки по показателите на гл. ас. д-р Л. Беленска
А	Показател 1	50	50
Б	Показател 2	-	-
В	Показател 3 или 4	100	100
Г	Сума от показателите от 5 до 10	200	270
Д	Сума от точките в показател 11	50	74
ОБЩ БРОЙ ТОЧКИ ПО ПОКАЗАТЕЛИ А-Д		400	494

По **показател А.1.** *Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“* гл. ас. д-р Л. Беленска е представила документи за своя дисертационен труд на тема „Роля на комплемента в процесите на ставна деструкция при експериментални модели на артрит“ (диплома 000735 / 01.07.2016 г.), за който е получила образователната и научна степен “доктор“, специалност: Имунология, Професионално направление: 4.3. Биологически науки. По този показател тя има необходимия брой от **50 точки**, съгласно законовите изисквания.

По отношение на **показател В.3.** *Хабилитационен труд – монография*, кандидатката в конкурса е представила своята монография на тема „Системата на комплемента при възпалителните ставни заболявания“, издадена през 2019 г. от Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, ISBN:978-954-07-4652-4. Точките от този показател също покриват необходимите изисквания – **100 точки**, при минимални необходими 100 точки.

За покриване на критериите на **показател Г** гл. ас. Л. Беленска е представила една монография, една публикувана книга, 8 научни публикации в реферирани и индексирани научни списания и 5 глави от книги:

- **показател Г.5.** *Публикувана самостоятелна монография, която не е представена като основен хабилитационен труд:* Сепсис, издадена през 2021 г. от Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, ISBN:9789540751634. Съгласно критериите тази монография носи **30 т.** по показател Г.5.
- **показател Г.6.** *Публикувана самостоятелна книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор":* Роля на комплемента в процесите на ставна деструкция при експериментални модели на ревматоиден артрит, издадена 2019 г. от Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, ISBN: 978-954-07-4651-7. Съгласно критериите книгата носи **20 т.** по показател Г.6.
- **8 научни публикации** са представени от гл. ас. д-р Л. Беленска за покриване на изискванията по **показател Г.7.** *Научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus и Web of Science), извън хабилитационния труд.* Научните публикации са в списания с квартали: Q1 – 2 статии (общо 50 т.); Q2 – 2 статии (общо 40 т.); Q3 – 3 статии (общо 45 т.) и една публикация е в

реферирано списание без импакт фактор и квартили (10 т.). Сумата от точките по показател Г.7 е **145 т.**

- **показател Г.8.** *Публикувана глава от книга или колективна монография* – представени са 5 глави от книги, в които д-р Беленска е първи автор, което е доказателство за нейната водеща роля. Съгласно законовите критерии общият брой точки по този показател е **75 т.**

Общата сума от точките по показателите Г.5, Г.6, Г.7 и Г.8 на кандидата в конкурса д-р Людмила Беленска за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Софийски университет „Св. Климент Охридски“ е **270 точки**, при необходим минимум от 200 т., с което тя надвишава значително минималните нормативни изисквания по този показател.

Кандидатката в конкурса е представила доказателства за 37 цитата за покриване на изискванията на **показател Д.11.** *Цитирания в научни издания, монографии, колективни томове и патенти, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus) (с изключени автоцитати на всички съавтори).* Общият брой точки по този показател е **37 цитата x 2 точки = 74 точки**, при необходим законов минимум от 50 точки. В Scopus гл. ас. д-р Л. Беленска има h-индекс 3, както и 46 цитата на 8 научни публикации от 2012 г. до сега (<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55342360200>).

В допълнение, д-р Людмила Беленска е приложила в документите си и нейни участия и ръководства на проекти (показател Е), което не се изисква в настоящия конкурс. Тя е била участник в 6 Национални научни или образователни проекта; член е на 2 Международни проекта и е била ръководител на 2 успешно приключили научни проекта. В документите за конкурса са приложени и 7 научни публикации в нереферирани списания, годишници и сборници от научни конференции, както и 13 участия на научни форуми (от общо 19) извън дисертационния труд за придобиване на ОНС “доктор”.

В заключение, наукометричните показатели на гл. ас. д-р Людмила Беленска покриват изискванията за придобиване на академичната длъжност „Доцент“ в Софийски университет и при необходим общ минимум по съответните показатели от 400 точки тя надхвърля изискванията и има общо 494 точки.

5. Научни приноси на кандидата в конкурса за „Доцент“ д-р Людмила Беленска

Представените в конкурса научни трудове за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в Професионално направление 4.3. Биологически науки (Биология на човека) обхващат няколко научни, научно-приложни и методически направления. Проведените научни изследвания са в области, които са заложили в програмата за обучение по дисциплината „Биология на човека“ в основните раздели: „Клетъчна биология и имунология“, „Генетика“, „Биология на развитието и екология на паразитизма“, „Сравнителна анатомия“. Това прави представените данни приложими в компетентното практическо и теоретично обучение на студентите по медицина, както и в ръководенето на специализанти по СДК „Медицинска биология“, за което гл. ас. д-р Людмила Филипова Беленска-Тодорова притежава диплом за призната специалност.

- Като пример за остро възпаление е избран модел на септичен шок и са анализирани основни клетъчни и молекулни механизми, ангажирани в неговото развитие. Изследванията имат фундаментален характер и хвърлят яснота по въпроса как експресията на различни молекули се отразява на ангажираните в сепсиса клетъчни популации, развитието на синдрома на множествена органична недостатъчност и смъртността. Получените резултати имат и подчертано приложен характер за клиничната практика в търсенето на бързи и адекватни терапевтични подходи за ограничаване на пораженията, които остро възпаление нанася върху организма и за повишаване на преживяемостта при сепсис и септичен шок.
- Изследванията на хроничното възпаление са в областта на остеоимунологията, като за целта са проведени експерименти в миши модели на ревматоиден и остеоартрит, и са изследвани проби от пациенти. Част от анализите са насочени към изследване ролята на използвани при процедурите за асистирана репродукция хормони в развитието на артрози. Фундаменталният характер на изследванията на възпалителните ставни заболявания се изразява в това, че те допринасят за изясняването на механизмите на деструкцията и ремоделирането на костта и на системния им характер. От значение е и приложният характер на направените анализи, тъй като те са основа за разработването на нови терапевтични стратегии за профилактиката и лечението на възпалителните ставни заболявания.
- Анализирани са приликите и различията на специфичните дерматоглифски рисунъци на върховете на пръстите и дланите при моно- и дизиготни близнаци. Освен фундаменталния характер на тези анализи, които хвърлят яснота по

въпроса доколко съществуват фенотипни и генотипни различия между видовете близнаци, изследванията имат и приложен характер за клиничната практика в търсенето на бързи методи за диагностика на генетични заболявания и подбор на адекватното им своевременно лечение.

- Изследвани са анатомичните особености при човек, което има съществено приложно значение за медицинската практика и особено в областта на хирургията.
- Някои от представените в конкурса научни трудове са насочени към подобряване на образователния процес на студентите по медицина в МФ на СУ „Св. Климент Охридски“.

6. Оценка на личния принос на кандидата

След като се запознах с приложените документи на гл. ас. д-р Людмила Беленска в конкурса за заемане на академичната длъжност „Доцент“ мога категорично да обобщя, че получените резултати, научните публикации, формулираните научни приноси, участието и ръководството на научни проекти, цитати, както и издадените монографии, книга и глави от книги са осъществени с нейното активно участие и са нейна лична заслуга.

7. Лични впечатления от кандидата

Познавам д-р Людмила Беленска от 2012 г., когато станах хабилитиран преподавател в Медицински факултет на Софийски университет. От тогава до сега съм свидетел на нейното израстване като учен и преподавател: тя притежава задълбочени знания в областта на клетъчната биология, имунологията, паразитологията, анатомията, хистологията и ембриологията, както в теоретичен, така и в практически аспект. Притежаваният висок професионализъм, както и личностните ѝ качества като целенасоченост, отдаденост, упоритост, трудолюбие, коректност и изключително умение за работа и мотивация на кандидат-студентите и студентите, я определят като кандидат, съответстващ на изискванията за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в Медицински факултет на Софийски университет.

8. Заключение

Подадените в настоящия конкурс документи и материали от д-р Людмила Беленска отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и Вътрешните правилници

на СУ „Св. Кл. Охридски“ и напълно покриват и надхвърлят критериите за придобиване на академичната длъжност „Доцент“. Без съмнение единствената кандидатка в конкурса е изграден изследовател и преподавател, която се справя отлично както с научната, така и с преподавателската и организационна дейност и значително надвишава минималните национални изисквания, определени в Закона за развитие на академичния състав в Република България за заемане на длъжността „Доцент“ в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, Професионално направление 4.3. Биологически науки (Биология на човека).

Въз основа на всичко гореизложено давам своята положителна оценка и убедено препоръчвам на членовете на научното жури и на членовете на почитаемия Факултетен съвет на Медицински факултет на СУ да гласуват положително за присъждането на академичната длъжност „Доцент“ на гл. ас. д-р Людмила Филипова Беленска-Тодорова в обявения конкурс за нуждите на катедра „Биология, медицинска генетика и микробиология“ в Медицински факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

12.10.2022 г.

Подпис:

/проф. д-р Албена Георгиева Йорданова/